

ศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Potential of Career-Maturity among the Students of Agricultural Technology Faculty, Rajabhat Maha Sarakham University

ARTICLE INFO

Article history:

Received 7 September 2018

Revised 6 January 2019

Accepted 10 January 2019

Available Online 19 February 2020

นฤดล สวัสดิ์ศรี^{1*}, ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์²,

สมใจ จอมหงษ์³ และ ปริญญา เปรมโต⁴

Naruedol Sawatsri^{1*}, Thanyaluck Khechornphak²,

Somjai Jomhong³ and Parinya Premto⁴

ABSTRACT

This research was aimed to study the potential of career-maturity of the fourth-year students in the Agricultural Technology Faculty and to compare the potential of career-maturity of the fourth-year students which divided by grade level. The sample was the fourth-year students in a Faculty of Agricultural Technology in Rajabhat Maha Sarakham University. A total of 139. A five likert scale questionnaire were used as a research instrument. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation and one-way ANOVA.

The results found that the potential of career-maturity for the four-year students were at a moderate level ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.53) and from comparing the potential of career-maturity overall not different but when comparing which divided, it was found that there were differences between gender and potential in career choices and course decisionmaking and the Earn money from parents and the potential for course decision making but in grade levels showed that there was no significantly different.

KEYWORDS: POTENTIAL / CAREER MATURITY

^{1,4} อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Agribusiness Administrator Department Faculty of Agricultural Technology Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Curriculum and Instruction Department Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Management Administrator Department Faculty of Management Science Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; E-mail address: narudol999@gmail.com doi: 10.14456/joe.2020.5

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร และเปรียบเทียบศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาโดยจำแนกตามระดับผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตรมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจำนวน 139 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.53) และผลการเปรียบเทียบศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพพบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันแต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน ระหว่างเพศกับศักยภาพด้านการเลือกอาชีพและด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน และเงินที่ได้จากผู้ปกครองกับศักยภาพด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนส่วนระดับผลการเรียนไม่มีความแตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ศักยภาพ / วุฒิภาวะทางอาชีพ

บทนำ

ปัญหาภาวะของการตกงานของบัณฑิตจบใหม่ในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากการสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตที่ไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ตนต้องการ ลักษณะการเลือกสาขาวิชาเรียนมักมาจากกระแสนิยม โดยข้อมูลวิจัยของต่างประเทศระบุว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้ทำงานตรงสาขาวิชาที่เรียนมีเพียง 1 ใน 3 เท่านั้นและในประเทศไทยเองประสบปัญหาที่เกิดขึ้นลักษณะเช่นเดียวกันจึงทำให้เกิดภาวะตกงานของบัณฑิตจบใหม่อันเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตกสำหรับการศึกษาไทย เนื่องจากเรียนตามกระแสนิยมโดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง ผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2558 จำนวน 315,000 คน เพิ่มจากปี 2557 ที่มีผู้จบการศึกษา 276,000 คน โดยส่วนใหญ่แล้วบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสายสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์ รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ส่วนที่เหลือ กระจายไปตามสาขาการบริการ การเกษตร การแพทย์และสุขภาพ จากการสำรวจการมีงานทำของบัณฑิตทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมาถึงปี 2559 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพบว่า จำนวนบัณฑิตสำเร็จการศึกษาใหม่ทั่วประเทศที่ยังไม่ได้งานทำและไม่ได้ศึกษาต่อ มีอัตราสูงตั้งแต่ปี 2556 ร้อยละ 18.99 ปี 2557 ร้อยละ 24.46 ปี 2558 ร้อยละ 25.91 ปี 2559 ร้อยละ 26.71 และปี 2560 ร้อยละ 31.15 (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2562) จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การที่บัณฑิตจบใหม่ไม่สามารถหางานทำได้ หรือไม่พึงพอใจในอาชีพที่ตนเองทำอยู่มีผลมาจากการเลือกอาชีพที่ไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ความสนใจความถนัดและความสามารถของตนเอง ขาดเจตคติที่ดีต่อการเลือกอาชีพ รวมถึงขาดวุฒิภาวะทางอาชีพ (ไพบุลย์ บุญล้อม และวรากร ทรัพย์วิระปกรณ์, 2555)

ปัญหาในการเลือกอาชีพส่วนใหญ่ของนักศึกษาเกิดจากกระบวนการพัฒนาทางอาชีพที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงวัยของชีวิต เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความสามารถและบุคลิกภาพ การตัดสินใจเลือกอาชีพจึงมีความแตกต่างกัน การเลือกอาชีพถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้แบ่งกระบวนการพัฒนาด้านอาชีพออกเป็น 5 ระยะ คือ ระยะการเจริญเติบโต ระยะการสำรวจ ระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ ระยะเวลารักษาความมั่นใจในอาชีพและระยะเสื่อมถอย (Super, 1960) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไครท์ส (Crites, 1981) ที่อธิบายว่าการเลือกอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์อยู่ในช่วงระหว่าง

ระยะการสำรวจถึงระยะเริ่มต้นประกอบอาชีพ บุคคลที่อยู่ในระยะนี้ควรมีความพร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพ เสาะหาความรู้ และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานตระหนักต่อโอกาสและความเป็นไปได้ ในการเข้าสู่อาชีพที่ ตนเลือกได้ องค์ประกอบที่กล่าวมารวมเรียกว่าวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) การมีวุฒิภาวะทางอาชีพช่วย ให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจโลกของอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสม ตามกระบวนการ เลือกอาชีพของโครทส์ที่ประกอบด้วย 2 ส่วน คือเจตคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความคงที่ในการเลือกอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองการพัฒนาวุฒิภาวะ ทางอาชีพจึงถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้บุคคลสามารถสร้างตัวเลือก สร้างความพร้อมและสามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพได้ นอกจากนี้การมีวุฒิภาวะทางอาชีพยังถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญต่อการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น และเป็น รากฐานสำคัญของความสุขและความสำเร็จอีกด้วย (Crites, 1981) โดยซูเปอร์ (Super, 1990) ได้เสนอแนวคิดว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพเพียงพอจะมีความพร้อม และมีความสามารถในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งความ พร้อมดังกล่าวประกอบด้วย ความพร้อมทางร่างกายจิตใจและสังคม ดังนั้นการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพจึงเป็นปัจจัย หนึ่งในการเตรียมความพร้อมให้บุคคลได้มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (Super, 1990)

นักศึกษาแต่ละหลักสูตรมีความพร้อมในการศึกษามีทางเลือกอาชีพได้มากมายและหลากหลาย ซึ่งจะนำ ไปสู่การประกอบอาชีพที่ดี ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษา มีความสนใจค่านิยมทักษะ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความ ต้องการ ความคาดหวังบุคคลิกส่วนตัว รวมทั้งนักศึกษาต้องใฝ่รู้ในข้อมูลข่าวสารของตลาดแรงงานกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาแหล่งอบรม ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ นักศึกษาต้องได้อธิปถลมาจากคนอื่น เช่น เพื่อน ครอบครัว และ สิ่งอื่น ๆ ตัวนักศึกษามีทางเลือกที่ดี มีเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวควรมีทางเลือกอาชีพอย่างน้อย 5 อาชีพ หลังจากนั้นตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างน้อย 3 อาชีพ จากนั้นมีแผนปฏิบัติ เลือกแหล่งงานที่ตรงกับสายอาชีพที่เรียน ที่ตัดสินใจสุดท้ายเป็นการทบทวนลงมือปฏิบัติตามแผน ทั้งหมดเป็นกระบวนการทางเลือกของการมีวุฒิภาวะทาง อาชีพที่เหมาะสม มีความพร้อมในการทำงานเป็นคนดีของสังคมและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติสอดคล้องกับ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ Ready to work นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ต้องมีความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพทันทีที่เริ่มตั้งแต่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรทำ การศึกษาความพร้อมในการก้าวสู่โลกวัยทำงานหรือความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพหรือวุฒิภาวะทางอาชีพของ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งเป็นศักยภาพของตนเองและ มีความสำคัญสู่การประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity) ของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาโดยจำแนกตามระดับผลการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 จำนวน 217 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรระดับปริญญาตรีชั้น ปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดโดยใช้

ตารางคำนวณของ Krejcie & Morgan (1970) และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 คน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดมิภาวะทางอาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยดัดแปลงจาก นฤมล ตั้งประพฤติ (2553) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดมิภาวะทางอาชีพ จำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถาม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) การสำรวจตนเอง ด้านที่ 2) การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ด้านที่ 3) การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ด้านที่ 4) การวางแผนในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

2. การสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัดมิภาวะทางอาชีพ แล้วออกแบบคำถามในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน จากนั้นนำแบบสอบถามหาความเที่ยงตรงโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) (สุรพงษ์ คงสัตย์ และจิรัชติ ธรรมวงศ์, 2551) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญทางจิตวิทยา และด้านการศึกษา จากนั้นได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดสอบซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) โดยกำหนดให้แบบทดสอบที่มีค่า $\alpha = 0.7$ ขึ้นไป เป็นแบบทดสอบที่มีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพความเชื่อมั่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (Cronbach, 1951)

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลโดยสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 139 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดมิภาวะทางอาชีพ จำนวน 50 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและหาค่าสถิติร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างของมิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาในแต่ละข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ เงินที่ได้จากผู้ปกครอง และระดับผลการเรียน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-Test One-way ANOVA) ของคะแนนมิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาข้อมูลเป็นเชิงปริมาณ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย โดยตีความสร้างข้อสรุปจากตัวเลขทางสถิติ และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น (Likert, 1967) ดังนี้

- 4.51-5.00 เท่ากับ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 เท่ากับ มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 2.51-3.50 เท่ากับ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 เท่ากับ มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1.00-1.50 เท่ากับ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.1 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 22-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมา มีอายุมากกว่า 23 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.2 และอายุระหว่าง 20-21 ปี ร้อยละ 6.5 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้ปกครองต่อเดือน 3,000-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาคือ 4,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.2 และ 6,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 10.1 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 - 3.00 คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมาคือ มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 - 2.50 ร้อยละ 59.7 และมีผลการเรียนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 28.1 ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 1

Table 1 General information of the respondents

General information of the respondents amount percent		
Gender		
Man	54	38.8
Woman	85	61.2
Total	139	100.0
Age		
Between20-21 years old	9	6.5
Between22-23 years old	113	81.3
More than 23 years old	17	12.2
Total	139	100.0
Earnmoneyfromparents per month		
less than 3,000 Baht	2	1.4
3,000-4,000 Baht	76	54.7
4,001-5,000 Baht	35	25.2
5,001-6,000 Baht	12	8.6
More than 6,000 Baht	14	10.1
Total	139	100.0
Grade level		
2.00 – 2.50	17	12.2
2.51 - 3.00	83	59.7
More than 3.00	39	28.1
Total	139	100.0

2. ผลการศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผลการศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาผลปรากฏดังตารางที่ 2

Table 2 Study results potential of career maturity

Potential of Career Maturity	\bar{x}	S.D.
1. Self-exploration	3.43	0.42
2. Career choices	3.49	0.48
3. Career Decision Making	3.66	0.54
4. Course Decision Making	3.21	0.68
Total	3.45	0.53

จากการศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการสำรวจตนเอง มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสำรวจตนเองทำให้มีจุดมุ่งหมายในอาชีพ ($\bar{x} = 3.74$, S.D.=0.77) รองลงมาคือ สำรวจตนเองถึงความน่าเชื่อถือที่จะประกอบอาชีพตามที่ใฝ่ฝันไว้ ($\bar{x} = 3.70$, S.D.=0.86) และสำรวจตนเองในการเตรียมตัวที่จะไปประกอบอาชีพตามที่ตนใฝ่ฝันได้ทันที และมีความเหมาะสมกับการทำงานตามสาขาวิชาที่เรียนมา ($\bar{x} = 3.68$, S.D.=0.85) ตามลำดับ

2) ด้านการเลือกอาชีพ มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เลือกอาชีพนี้จะประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ เลือกอาชีพนี้เพราะจะทำให้ท่านเป็นตัวตนของท่าน และทำให้อชีพของท่านเจริญก้าวหน้า ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.83) กับการเลือกอาชีพนี้จะเกิดการพัฒนาดตนเอง ($\bar{x} = 3.89$, S.D.=0.82) ตามลำดับ ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เลือกอาชีพนี้จะประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ เลือกอาชีพนี้เพราะจะทำให้ท่านเป็นตัวตนของท่าน และทำให้อชีพของท่านเจริญก้าวหน้า ($\bar{x} = 3.92$, S.D.=0.83) กับการเลือกอาชีพนี้จะเกิดการพัฒนาดตนเอง ($\bar{x} = 3.89$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

3) ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่อาชีพของท่านเป็นที่ต้องการของสังคมรู้สึกว่าคุณอาชีพนี้มีเกียรติและน่าภาคภูมิใจ ($\bar{x} = 3.86$, S.D.=0.77) รองลงมาคือ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่เลือกจะทำ ($\bar{x} = 3.80$, S.D.=0.88) และมีความพึงพอใจในการจะประกอบอาชีพนี้ เพราะจะทำให้มีความก้าวหน้า ($\bar{x} = 3.79$, S.D.= 0.88) ตามลำดับ

4) ด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สาขาวิชาที่เลือกเรียนมีหลักสูตรสอดคล้องตามอาชีพที่ท่านต้องการ ($\bar{x} = 3.68$, S.D.=0.92) รองลงมาคือ สาขาวิชาที่เลือกเรียนให้ความรู้ครบถ้วนตามที่ต้องการ ($\bar{x} = 3.61$, S.D.=0.88) และเลือกสาขาวิชานี้เพราะคาดหวังว่าจะตอบสนองความต้องการในอาชีพได้ ($\bar{x} = 3.58$, S.D.=0.94) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้การทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว One way ANOVA มีผลที่ได้ ดังนี้

Table 3 One-way ANOVA

	Potential of Career Maturity	SS	df	MS	F	P
Age	1. Self-exploration	0.16	2	0.08	0.451	0.638
	Within group	24.124	136	0.177		
	Total	24.284	138			
	2. Career choices	0.056	2	0.028	0.117	0.889
	Within group	32.662	136	0.24		
	Total	32.719	138			
	3. Career Decision Making	0.257	2	0.129	0.435	0.648
	Within group	40.283	136	0.296		
	Total	40.541	138			
	4. Course Decision Making	0.848	2	0.424	0.916	0.403
	Within group	62.973	136	0.463		
	Total	63.822	138			
Gender	1. Self-exploration	0.568	1	0.568	3.282	0.072
	Within group	23.716	137	0.173		
	Total	24.284	138			
	2. Career choices	1.550	1	1.550	6.811	0.010*
	Within group	31.169	137	0.228		
	Total	32.719	138			
	3. Career Decision Making	0.171	1	0.171	0.579	0.448
	Within group	40.370	137	0.295		
	Total	40.541	138			
	4. Course Decision Making	2.075	1	2.075	4.605	0.034*
	Within group	61.746	137	0.451		
	Total	63.822	138			
Earn money form parents per month	1. Self-exploration	0.851	4	0.213	1.216	0.307
	Within group	23.433	134	0.175		
	Total	24.284	138			
	2. Career choices	0.385	4	0.096	0.399	0.809
	Within group	32.333	134	0.241		
	Total	32.719	138			
	3. Career Decision Making	0.861	4	0.215	0.727	0.575
	Within group	39.680	134	0.296		
	Total	40.541	138			
	4. Course Decision Making	4.768	4	1.192	2.705	0.033*
	Within group	59.053	134	0.441		
	Total	63.822	138			
Grade Level	1. Self-exploration	0.670	2	0.335	1.93	0.149
	Within group	23.614	136	0.174		
	Total	24.284	138			
	2. Career choices	0.563	2	0.282	1.191	0.307
	Within group	32.156	136	0.236		
	Total	32.719	138			
	3. Career Decision Making	0.644	2	0.322	1.098	0.336
	Within group	39.896	136	0.293		
	Total	40.541	138			
	4. Course Decision Making	2.268	2	1.134	2.506	0.085
	Within group	61.553	136	0.453		
	Total	63.822	138			

Note: *Significant level .05

ผลการศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน ระหว่างเพศกับศักยภาพด้านการเลือกอาชีพและด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน และ เงินที่ได้จากผู้ปกครองกับศักยภาพด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สรุปและอภิปรายผล

นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านนั้น ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากคุณลักษณะของตัวนักศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 โดยนักศึกษาได้ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหลักสูตรของสาขาวิชาไปแล้วนั้น จึงทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาหาข้อมูล เรียนรู้ เลือกตัดสินใจและปรับตัวต่ออาชีพของตนเองในอนาคตอันใกล้ ซึ่งนำมาสู่การพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสำเร็จการศึกษาอีกทั้งในวัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นั้น ได้ผ่านการประสบการณ์การศึกษาดูงาน การอบรมพัฒนาความรู้การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเองจากสาขาวิชาคณะเทคโนโลยีการเกษตร และจากมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ มาตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมของสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น ได้กำหนดให้นักศึกษาฝึกการทำงานและหารายได้ระหว่างเรียนด้วยทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถหารายได้ และมีช่องทางการทำงานพิเศษหลังเลิกเรียนเพื่อหารายได้ลดภาระทางครอบครัว จึงส่งผลต่อศักยภาพการทำงานของนักศึกษาในการทำงานกับการเรียนได้เด่นชัดขึ้นสำหรับการทำงานพิเศษนอกเวลาเรียนนั้น นักศึกษาจะได้พัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ และวุฒิภาวะทางอาชีพของตนเองในทางอ้อมด้วย จึงทำให้นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน แต่มีศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพนั้นไม่แตกต่างกันแต่ในภาพรวมระดับศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังไม่สูงมาก ดังนั้นต้องพัฒนาขีดความสามารถอย่างต่อเนื่องและเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษา พบว่า ศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณา 1) ด้านการสำรวจตนเอง จากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวนหนึ่งนักศึกษาได้มีการสำรวจความชอบของตนที่จะประกอบอาชีพอะไรเมื่อสำเร็จการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้มีการคิดมุ่งหมายไว้ล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพอะไร ตามความชอบและความถนัดของตนเองและดูความเหมาะสมตามความสามารถตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซุปเปอร์ (Super, 1990) ที่ได้เสนอแนวคิดที่ว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพเพียงพอจะมีความพร้อม และมีความสามารถในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งความพร้อมดังกล่าว ประกอบด้วย ความพร้อมทางร่างกายจิตใจ และสังคม 2) ด้านการเลือกอาชีพจากข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรจำนวนหนึ่งที่ติดตามตามอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ก็จะทำให้ข้อคิดว่าอาชีพอื่นที่นักศึกษาต้องการและเรียนอยู่ในขณะนี้จะมีโอกาสประสบความสำเร็จและมีความสุขมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากที่ได้เห็นบิดามารดาต้องทำงานที่ยากลำบากในอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง จึงสรุปได้ว่าตัวแบบทางอาชีพ ทั้งด้านประสบความสำเร็จ และไม่ประสบความสำเร็จ ที่นักศึกษาได้เรียนรู้นั้น จะเป็นตัวกำหนดวุฒิภาวะในด้านการเลือกอาชีพ ในระดับมากของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ไครท์ส (Crites, 1981) ที่กล่าวว่า ความมีวุฒิภาวะทางอาชีพต้อง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เจตคติในการเลือกอาชีพและความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีความมั่นคงในการเลือกอาชีพและตัดสินใจเลือกอาชีพ ให้เหมาะสมกับตนเองเพื่อการพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ 3) ด้านการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งนักศึกษาได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลในครอบครัว และบุคคลต้นแบบอื่น ๆ จึงเกิดความภาคภูมิใจ และรู้สึกที่อาชีพได้รับเกียรติทางสังคม นำมาสู่ความภาคภูมิใจในอาชีพต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซุปเปอร์ (Super, 1960) ได้อธิบายว่าปัญหาในการเลือกอาชีพส่วนใหญ่ของนิสิตเกิดจากกระบวนการพัฒนาทางอาชีพที่เกิดขึ้นใน

แต่ละชั้นของชีวิต เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความสามารถ และบุคลิกภาพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ จึงมีความแตกต่างกัน การเลือกอาชีพถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต และ 4) ด้านการตัดสินใจเลือกแผนการเรียน จากผลการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ระบุว่า วิชาต่าง ๆ ที่เรียนมาตลอด 4 ปี นั้น จะนำไปใช้ประโยชน์ในอาชีพได้จริง ประกอบกับประสบการณ์ตรงที่ได้เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทำให้นักศึกษาเห็นความสอดคล้องกันระหว่างสาขาวิชาที่เรียนกับอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเพิ่มศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักศึกษานั้น ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเตรียมความพร้อมสู่การทำงานในอาชีพของตนถนัด หรือโครงการที่สอดแทรกในรายวิชาเรียนของหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อการออกไปสู่อาชีพการทำงานของสาขาวิชานั้น ๆ

2. เพิ่มกิจกรรมที่ให้ความรู้ ความเข้าใจด้านอาชีพ การรู้จักตัวเอง การปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพเพื่อเตรียมพร้อมสู่อาชีพ เช่น กิจกรรมเตรียมความพร้อมสู่อาชีพ กิจกรรมปัจฉิมนิเทศก่อนสำเร็จการศึกษา การเข้าอบรมหรือการสัมมนาจากผู้ประกอบการ หรือจากหน่วยงานต่างๆที่ให้ความรู้การปฏิบัติงานในอาชีพนั้น ๆ การศึกษาดูงาน การพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะทั้งการใช้ภาษา และเทคโนโลยี รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนาหลักสูตรสหกิจศึกษาที่เน้นงานให้ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนทั้งนี้กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ นั้น ควรจัดให้กับนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 โดยมีเนื้อหาในการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้มข้นที่แตกต่างกันตามแต่ละชั้นปี เช่น หลักสูตรการรู้จักตัวเองจะจัดให้สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อการสมัครงานหรือเข้าสู่อาชีพ

2. ควรจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนกระทั่งชั้นปีที่ 4 เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมและปรับตัวของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมทางกายและใจ หรือพัฒนาศักยภาพของวุฒิภาวะทางอาชีพให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2562). *ระบบภาวะการณมีงานทำของบัณฑิต*. สืบค้นจาก: <http://www.employ.mua.go.th/>.

ไพบุลย์ บุญล้อม และวารการ ทรัพย์วิระภรณ์. (2555). การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 8(1), 47-59.

นฤมล ตั้งประพตติ. (2553). *ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพด้านเจตคติ*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

สุรพงษ์ คงสัจย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). *การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา: นครราชสีมา.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *psychometrika*, 16(3), 297-334.

Crites, J. O. (1981). *Career counseling model methods*. New York: Mc Graw-Hill.

- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. In reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude theory and measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Super, D. E. (1960). *The psychology of career*. New York: Harper and Row Publishers.
- Super, D. E. (1990). *Life space approach to career development – Incareer choice and development*. San Francisco: Jossey – Bass.